

DECIZIE

7 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Octavian Sîrbu împotriva Larisei Luncaș cu privire la transmiterea în posesie a bunului gajat, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ și încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a apelului și a fost restituită cererea de apel declarată de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban,

c o n s t a t ă :

La 1 februarie 2016, Octavian Sîrbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Larisei Luncaș cu privire la transmiterea în posesie a bunului gajat, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ și încasarea datoriei.

Prin cererea suplimentară de concretizare a cererii de chemare în judecată, Octavian Sîrbu a solicitat încasarea de la Larisa Luncaș a datoriei în sumă de 2 900 de euro și a sumei de 18 200 de dolari SUA, prin transmiterea imobilului cu nr. cadastral XXXX.XXXX clădire de tip locativ, apartamentul nr. XXXX din XXXX, cu suprafața totală de 31,5 m.p., cu suprafața locativă de 13,3 m.p. ce aparține Larisei Luncaș cu drept de proprietate, încasarea de la Larisa Luncaș a cheltuielilor suportate pentru perfectarea contractului de împrumut în mărime de 2 206 de lei, a taxei de stat în mărime de 286 de lei, a sumei în mărime de 23 000 de euro, a dobânzilor de întârziere în mărime de 41 786, 16 de lei și a sumei de 2 124 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru perfectarea contractului de împrumut, precum și evacuarea Larisa Luncaș din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX.XXXX, clădire de tip locativ, apartamentul nr. XXXX, situat în XXXX, cu suprafața totală de 31,5 m.p., cu suprafața locativă de 13,3 m.p. ce aparține Larisei Luncaș cu drept de proprietate.

Prin hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Central, acțiunea depusă de Octavian Sîrbu a fost admisă parțial și a fost încasată de la

Larisa Luncaș în beneficiul lui Octavian Sîrbu suma de 2 900 de euro și 18 200 de dolari SUA, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la momentul executării.

A fost deposedată Larisa Luncaș de apartamentul nr. XXXX din XXXX, cu suprafața totală de 31,5 m.p., nr. cadastral XXXX.XXXX cu transmiterea acestuia în posesia lui Octavian Sîrbu pentru a fi vândut forțat, în scopul achitării datoriei acumulate în baza contractului de împrumut nr. 1/982 din 4 aprilie 2007 și ipotecă nr. 1/983 din 4 aprilie 2007.

A fost evacuată Larisa Luncaș din apartamentul nr. XXXX, XXXX, cu suprafața de 31,5 m.p., nr. cadastral XXXX.XXXX, fără acordarea altui spațiu locativ.

A fost încasată de la Larisa Luncaș în beneficiul lui Octavian Sîrbu suma de 23 000 de euro cu titlu de datorie, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la momentul executării, a sumei de 41 786, 16 lei cu titlu de penalitate de întârziere pentru o perioadă de 118 zile și a sumei de 12 500 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

A fost respinsă pretenția lui Octavian Sîrbu împotriva Larisei Luncaș cu privire la încasarea sumei de 4 616 de lei cu titlu de cheltuieli pentru perfectarea contractului de împrumut și gaj.

A fost încasată de la Larisa Luncaș în beneficiul statului suma de 12 500 de lei cu titlu de taxa de stat.

La 22 ianuarie 2018, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 29 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de către Larisa Luncaș împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal.

Prin decizia din 4 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban, casată încheierea din 29 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel.

Prin încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost restituit apelul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal.

La 8 octombrie 2018, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a declarat recurs împotriva încheierii din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, la dosar există recipisa cu dovada înștiințării lui Octavian Sîrbu despre ședința de judecată din 25 septembrie 2017 (f.d. 204), iar referitor la înștiințarea Larisei Luncaș, este doar scrisoarea de la oficiul poștal (f.d. 207), prin care se confirmă faptul că dânsa nu a primit înștiințarea.

Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a afirmat că dovada faptului că reprezentantul recurenteii, avocatul Constantin Bosîi a cărui mandat este anexat la materialele cauzei (f.d. 197) a fost citat pentru ședința de judecată din 25 septembrie 2017, la materialele cauzei lipsește.

A relatat suplimentar referitor la termenul de depunere a cererii de apel că, despre existența hotărârii judecătorești din 25 septembrie 2017, a aflat doar la 15 ianuarie 2018, or, hotărârea nu a fost comunicată oficial recurenteii sau reprezentanților săi.

Iar, faptul că recurenta a fost în imposibilitate de a se prezenta în fața instanței și a afla despre data fixării ședinței de judecată se confirmă și prin copia biletului de avion din 7 iulie 2017, care confirmă că dânsa a plecat peste hotarele țării și nu a mai revenit.

Respectiv, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban și-a întemeiat cererea de repunere în termenul de declarare a cererii de apel în baza art. 116 Cod de procedură civilă.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate și restituirea cauzei la reexaminare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 27 septembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent, la dosar lipsesc.

Astfel, recursul, declarat la 8 octombrie 2018, este în termen.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărârea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărârii. Pentru moștenitorii asupra cărora au fost instituite măsuri de ocrotire judiciară sau pentru cei dispăruți fără veste termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

(3) La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care

nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. Încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului.

Din materialele dosarului rezultă că, pentru ședința de judecată din 27 septembrie 2016, Larisa Luncaș a fost citată legal de instanța de judecată la domiciliul înregistrat în XXXX, ap. XXXX, fapt ce rezultă din informația ÎS „CRIS Registru”, Departamentul acte de identitate nr. 282XXXX din 15 septembrie 2016, anexată la materialele cauzei, însă corespondența a fost nereclamată de către ultima. (f.d. 144, 148, 160 vol.I)

Totodată, Larisa Luncaș a fost citată pentru ședința de judecată din 3 noiembrie 2016 prin aviz public (f.d. 156, vol.I), iar pentru ședința de judecată din 7 decembrie 2016 a fost citată legal, fapt confirmat prin avizul de recepție semnat de către aceasta la 18 noiembrie 2016, anexat la materialele cauzei. (f.d. 165, vol.I)

La 7 decembrie 2016, Larisa Luncaș a depus cerere de amânare a ședinței din aceeași dată (f.d. 166, vol.I) care a fost amânată pentru 26 ianuarie 2017, dânsa fiind citată legal, prin scrisoare cu aviz de recepție, semnat la 9 ianuarie 2017. (f.d. 172, vol.I)

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 26 ianuarie 2017, Larisa Luncaș s-a prezentat la examinarea cauzei, însă ședința a fost amânată pentru 28 februarie 2017, dânsa semnând recipisa de înștiințare. (f.d. 180-181)

Ulterior, în cadrul ședințelor de judecată din 28 februarie 2017 și 5 aprilie 2017 a fost prezentă avocatul Irina Sîrbu-Beșliu, care acționează în interesele Larisei Luncaș, iar la ședința din 3 mai 2017 a fost prezentă Larisa Luncaș, ultima fiind înștiințată legal despre ședința din 19 mai 2017. (f.d. 183-187, 189-190, vol.I)

La fel, s-a constatat că pe parcursul examinării cauzei, Larisa Luncaș a împuternicit un alt avocat, pentru ai reprezenta interesele în instanța de judecată, și anume, Constantin Bosîi, care s-a prezentat împreună cu ea, în ședința din 19 mai 2017, ulterior semnând înștiințarea despre ședința de judecată care va avea loc la 19 iunie 2017. (f.d. 198-199, vol.I)

S-a mai stabilit că, ședința de judecată din 19 iunie 2017 nu a avut loc, aceasta fiind numită pentru 25 septembrie 2017, pentru care instanța de judecată a citat părțile în modul corespunzător, însă citația expediată către Larisa Luncaș nu a fost reclamată, fiind restituită. (f.d. 204-205, vol.I)

La 25 septembrie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat în adresa Larisei Luncaș, copia cererii de pe dispozitivul hotărârii din aceeași dată și a înștiințat partea despre posibilitatea de a face cunoștință cu materialele cauzei (f.d. 213, vol.I), scrisoarea fiind restituită cu mențiunea „nereclamat”. (f.-d. 218, vol.I)

La 5 ianuarie 2018, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a făcut cunoștință cu materialele cauzei (f.d. 215, vol.I), iar la 22 ianuarie 2018 a fost înregistrat apelul nemotivat împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, solicitându-se repunerea în termen, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu restituirea cauzei la rejudecare. (f.d. 222, vol.I)

La 14 martie 2018, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a depus cerere de apel motivată, solicitând repunerea în termen, indicându-se în acest sens că, a făcut cunoștință cu hotărârea contestată abia la 15 ianuarie 2018 (f.d. 233, vol.I), iar prin încheierea din 29 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de către Larisa Luncaș împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal. (f.d. 17-22, vol.II)

Prin decizia din 4 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban, casată încheierea din 29 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel. 8f.d. 36-41, vol.II)

La 10 septembrie 2018, Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a depus în instanța de apel o cerere de examinare în lipsă a cererii de repunere în termen a cererii de apel, anexând pledoariile în acest sens. (f.d. 58, vol.II)

Rejudecând cauza, prin încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 lit. b) Cod de procedură civilă, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost restituit apelul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban împotriva hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal. (f.d. 62, vol.II)

În contextul celor expuse supra și prin prisma normelor enunțate, instanța de recurs constată ca întemeiată reținerea instanței de apel cu privire la încălcarea de către Larisa Luncaș a termenului de declarare a apelului prevăzut de lege.

Or, potrivit art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Reține Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție că, Larisa Luncaș, precum și reprezentanții acesteia, fiind legal citați pentru ședințele de judecată din prima instanță și cunoscând despre litigiul aflat pe rolul instanței, a declarat apel la 22 ianuarie 2018, în afara termenului de 30 de zile, fără a indica anumite temeiuri de repunere în termen.

Or, Larisa Luncaș nu era lipsită de dreptul de a depune cerere de apel în termenul prevăzut la art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, care este de 30 de zile, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, și anume, până la 25 octombrie 2017, inclusiv.

Astfel, apelul în prezenta cauză a fost depus la 22 ianuarie 2018, în afara termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Totodată, argumentele recurente privind repunerea în termen de declarare a apelului referitor la faptul că, dânsa și reprezentantul acesteia nu a recepționat copia dispozitivului hotărârii, precum și nu au fost citați legal, nu pot fi reținute, aceasta deoarece Larisa Luncaș a fost citată legal pentru ședințele de judecată și a fost prezentă la unele din ședințele de judecată, alături de reprezentanții săi, fapt confirmat prin semnătura aplicată personal pe recipisele și avizele de recepție menționate supra, anexate la materialele cauzei.

Nu poate fi reținut și se respinge argumentul recurenteii precum că, dânsa s-a aflat în imposibilitate de a se prezenta în instanța de judecată și a cunoaște despre ședința de judecată, fiind plecată peste hotare, fapt confirmat și prin copia biletului de avion din 7 iulie 2017, or, înscrisurile anexate la materialele cauzei, și anume, biletele de avion indică că Larisa Luncaș s-a aflat peste hotarele țării începând cu 7 iulie 2018. (f.d. 2-3, vol.II)

În speță, prezintă relevanță și prevederile art. 100 alin. (3) și 102 alin. (5) Cod de procedură civilă, care stipulează că în cazul amânării judecării cauzei, nu este necesară citarea participanților la proces prezenți la ședință. Participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amânată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei.

Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Partea însă este în drept să ceară amânarea procesului dacă citația nu i s-a înmânat în termen.

Coroborând prevederile menționate, instanța de recurs notează că Larisa Luncaș nu a demonstrat prin probe plauzibile, că a fost în imposibilitatea de a cunoaște despre examinarea cauzei, or, dânsa a fost citată pentru ședințele de judecată în prima instanță și a cunoscut despre examinarea litigiului în cauză.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs reține că, în conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Aderent la cele expuse, instanța de recurs remarcă că folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

În această ordine de idei, este cert că, recurenta a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale și contrar prevederilor legale, nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Mai mult, având la cunoștință existența prezentului litigiu și examinarea acestuia, Larisa Luncaș, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din

Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Astfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban și de a menține încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide:

Se respinge recursul declarat de către Larisa Luncaș, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban.

Se menține încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Octavian Sîrbu împotriva Larisei Luncaș cu privire la transmiterea în posesie a bunului gajat, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ și încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva